

SOPRONI MESSZELÁTÓK

jelvényt szerző túra a Soproni-hegységben és környékén

„Turista az, aki útra kel azért, mert foglalkozásának egyformasága, gondjainak sokasága közepett álmaiban feltűnik előtte egy olyan szebb világ, melyben zöldebb a fű, kékebb az ég, magasabbak a hegyek, szebbek, vagy különösebbek a házak, barátságosabbak az emberek; s aki az álmok eredetijét fáradtságtól vissza nem riadva keresi, s mert hiszen e Földön élünk, talán soha meg nem találja, de azért jó kedvét el nem veszíti, hiszen örömét éppen ez a keresés teszi.”

(Eötvös Lóránd)

Soproni messzelátók

- jelvénytörző túramozgalom -

A túra célja: A Soproni-hegység és Sopron környéke kilátóinak, illetve kilátási pontjainak felkeresése.

A teljesítés feltételei: A túramozgalom nyílt, melyhez bárki csatlakozhat. A teljesítés nincs időhöz kötve, folyamatosan, bármikor teljesíthető, akár több év alatt is. A teljesítés feltétele, hogy tetszőleges sorrendben és útvonalon felkeressük az ismertetett 16 ellenőrzőhelyet. A túramozgalom csak gyalogosan teljesíthető!

Az igazolás módja: A megadott helyeken található azonosítószámot és a felkeresés dátumát a megfelelő helyre kell beírni. Az azonosító szám fehér négyzetben piros színű kétjegyű szám, mely az igazolóhelyen van felfestve. Ha az igazolás más módon történik, ott külön felhívjuk a figyelmet az igazolás módjára.

A teljesítés után a kitöltött igazolófüzetet postai úton vagy személyesen a megadott címre kell eljuttatni. A túramozgalom teljesítését kitűzővel és oklevéllel díjazzuk, melynek ára 500 Ft, amely összeget egy A/5 méretű felbélyegzett válaszbortéccal együtt az igazolófüzethez kell mellékelni. Több, azonos egyesület, szakosztályon belüli teljesítés esetén az összeget az MBH Bank Nyrt.-nél vezetett 59500351-11068329 számlaszámára is át lehet utalni.

Amennyiben megrongálódott azonosítószámot vagy hiányos túrajelzést talál, kérjük jelezze a megadott elérhetőségeken valamelyikén a pontos hely meghatározásával!

Felkeresendő kilátók és kilátási pontok:

1. Gloriette-kilátó	7. Ház-hegyi kilátó	11. Cserkészkápolna
2. Sörházdombi-kilátó	8. Borsó-hegyi
magasfigyelő	12. Alom-hegyi páholy
3. Károly-kilátó	9. Hubertusz-kilátó	13. Vas-hegyi páholy
4. Várhely-kilátó	10. Kecse-hegyi kilátó	14. Dalos-hegyi páholy
5. Béke-kilátó		15. Pinty-tető
6. Magas-bérci kilátó		16. Muck

Ajánlott kilátópontok:

- Tűztorony (Sopron)
- Gloriette (Fertőboz)

Ajánlott térkép: Soproni-hegység turistatérkép (Cartographia 18. – 2011. kiadás)

Elérhetőségeink:

Sopron Városi Szabadidősport Szövetség Természetbarát Szakbizottság
9400 Sopron, Káposztás u. 4.. Tel.: 99/782-124 E-mail: szabadidosport@svszsz.hu
<https://www.svszsz.hu/>

A túramozgalomban mindenki saját felelősségére vehet részt, kártérítés semmilyen címen nem igényelhető!

IGAZOLÁS

1. Gloriette-kilátó Azonosító: Dátum:	2. Sörházdombi-kilátó Azonosító: Dátum:	3. Károly-kilátó Azonosító: Dátum:
4. Várhely-kilátó Azonosító: Dátum:	5. Béke-kilátó Azonosító: Dátum:	6. Magas-bérci-kilátó Azonosító: Dátum:
7. Ház-hegyi-kilátó Azonosító: Dátum:	8. Borsó-hegyi magasfigyelő Azonosító: Dátum:	9. Hubertusz-kilátó Azonosító: Dátum:
10. Kecse-hegyi-kilátó Azonosító: Dátum:	11. Cserkészkapolna Azonosító: Dátum:	12. Alom-hegyi páholy Azonosító: Dátum:
13. Vas-hegyi páholy Azonosító: Dátum:	14. Dalos-hegyi páholy Azonosító: Dátum:	15. Pinty-tető Azonosító: Dátum:
	16. Muck Azonosító: Dátum:	

IGAZOLÓFÜZET

.....
tulajdona, aki a

.....
egyesület tagja

Születési dátum:évhónapnap

Lakcím:.....

Telefonszám:.....

E-mail cím:.....

A túramozgalom

Kezdetre:évhónapnap

Befejezése:évhónapnap

A túra teljesítője részére a(z) sorszámmal ellátott oklevelet és kitűzöt kiadtam.

Sopron, év hónap nap

.....
szakbizottság elnöke

Az igazolófüzet megküldésével a túra teljesítője hozzájárul, hogy adatait a túra szervezője a nyilvántartásában kezelje. Az adatok más szervezet vagy személy részére ki nem adhatók, kizárólag ezen túra teljesítőinek nyilvántartására szolgálnak. A teljesítők névsorát a túra szervezője honlapján megjelentetheti, továbbá saját rendezésű túramozgalmairól elektronikus formában tájékoztatást nyújthat.

Támogató szervezetek:

Sopron Városi Szabadidősport Szövetség Természetbarát Szakbizottság
Sopron Megyei Jogú Város Önkormányzata
Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.
Sopron Holding Zrt.

A túra szervezésében és jelen füzet összeállításában közreműködött:

Veréb Ildikó
Bartokos Alfréd

Szeverényi Béla
Szigethy Balázs dr.

1. Vas-hegyi Gloriette-kilátó

Fotó: Szeverényi Béla

A Vas-hegyen található kilátó helyén már az 1900-as évek elején is állt kilátó. Fontos dátum volt az 1886-os év, amikor Romwalter Károly nyomdász és turista kiadta Diem Gusztáv levéltáros *Illustrirter Führer durch Oedenburg und seine Umgebungen* címen az első soproni képes útikalauzt. Ebben a szerző leírta a főbb ismert sétautakat és kilátótornyokat, azok építését célzó mozgalmakat és kezdeményezéseket. Ebből tudjuk meg, hogy Kugler Henrik 1876-ban a városi tanácsban felvetette a Vas-hegyen létesítendő gloriette gondolatát, amely 1900-ban mint parapluie (ernyő) és 1909-ben mint gloriette készült el. A kilátó 367 m

magasságban fával borított meredek sziklafal szélén állt. A szép kilátóhelyen padok kínálnak alkalmat a pihenésre. A gloriette már nem létezik, helyén egy kőbe ágyazott magassági jel van elhelyezve. Az új kilátón elhelyezett táblán a következő felirat olvasható: „Építette a régi Gloriette helyén a Tanulmányi Állami Erdőgazdaság a Soproni Városszépítő Egyesület közreműködésével 1989-ben.” Magassága kb. 8 méter, járószintje 3 méter. A kilátóból csodás kilátás nyílik a Várhely, Karmelita templom, Bánfalva, Rozália-hegység, Schneeberg felé.

Fotó: Szeverényi Béla

Megközelítés:

- 1.: Az Erzsébet-kerttől a **Z+** jelzésen, majd a Vas-hegyen jobbra letérve a **Z▲** jelzésen.
- 2.: A Lővér Kalandparktól a Fáber-réti Erdésház irányába tartó **Z** jelzésű útról jobbra kell térni a **Z+** jelzésű útra. A Vas-hegyen a balra leágazó **Z▲** jelzésű úton megyünk fel a kilátóhoz.

2. Sörházdombi-kilátó

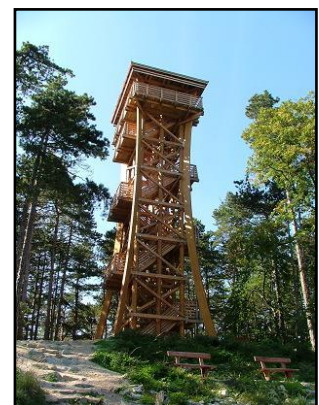
A Lőverek talán "legalacsonyabb" dombja a Sörházdomb (volt Tulipánmagaslat), mely a Soproni-hegység 300 m magas vonulata. A 298 méter magasán álló kilátó helyén először az 1900-ban épített gloriette állt. A fák megnöttek, a kilátót 3–4 m-rel megemelték, de ez sem használt, mert a fák gyorsabban nőttek, mint a kilátó. A háborús idők alatt a kilátó összedőlt. 1939-ben háromszögletű pontot jelöltek ki, melynek tornyát a turisták kilátóként használták. A II. világháború után a tornyot lebontották, helyén 1968-ban épült kilátó Rosenstingl Antal tervei szerint. A kilátót 2006-ban építette újjá ragasztott és csavarozott

Gloriette a Sörházdombon (1900)

Forrás: Soproni Szemle

faszerkezettel Szabó Péter és munkatársai tervei alapján a Tanulmányi Erdőgazdaság és Mile Zoltán kivitelezésében a Soproni Városszépítő Egyesület. A kilátó remek kilátást nyújt az egész városra, a Fertő-tóra és a Soproni-hegység erdővel borított lejtőire. Szép idő esetén a Taródi vár fölé emelkedő Schneeberg és a Rax vonulatai is láthatóak.

Fotó: Szigethy Balázs

Megközelítés:

- 1.: A Deákkúti út és a Lővér krt. kereszteződésétől (Prinz-pihenő) 170 m-re, a körutat keresztező **Z▲** jelzésű úton balra.

2.: Az Erzsébet-kerttől induló **Z** jelzésről az uszoda mögött balra letérő **Z+**, majd erről egy kereszteződésben a balra tartó **Z▲** jelzésen.

3.: A Lővér körút – Becht Rezső – Sörházdombi út , valamint a Panoráma út – Sörházdombi út útvonalakon.

3. Károly-kilátó

Károly-kilátó (1902)

Forrás: Soproni Szemle

Az első faépítésű kilátótornyot Romwalter Károly – nyomdász és lapkiadó, az 1869-ben alapított Városszépítő Egyesület választmányi tagja, lelkes városszépítő és turista – 1876-ban saját költségén építtette a 398 m magas Váris-hegyen, amelyet az Egyesületnek adományozott. Tiszteletére keresztelték át a Váris-hegyet Károly-magaslatnak. Az időjárás viszontagságainak kitett, fából készült torony oly gyorsan romlott, hogy dr. Printz Ferenc, a Városszépítő Egyesület elnöke, a város polgármester-helyettese javaslatára 1896-ban pályázatot hirdettek új kilátó terveinek elkészítésére. Mivel a javítás túl drága lett volna, ezért inkább „a hely méltóságának megfelelő kilátót” kell építeni, kőből. A pályázatot Schiller János építész nyerte el. A feltételek szerint egy kőből épült romot ábrázoló menedékház, amelyből lépcsőn lehetett volna feljutni a kilátótornyba. A torony felavatása a király születése napjára volt tervezve. Elnevezése Királytorony lett volna. Az elgondolás nem valósulhatott meg, mert Sopron gazdasági életét alapjában megrázta az Építobank bukása. A felajánlott összegek nem folytak be, és így az építkezés elmaradt. A kilátó helyreállítása azonban annyira sürgetett, hogy a Dunántúli Turista Egyesület és a Szépítő Egyesület közösen megépíttette 1902-ben ugyancsak fából a Károly-kilátót. A terv azonban továbbra is napirenden maradt. Az 1930-as években a Városszépítő Egyesület elnökének, Heimler Károlynak köszönhetően sikerült pénzt előteremteni a kőkilátó építéséhez. Az új pályázatot 1936-ban ötven pályázó közül Wink-

Szánkópálya indítóháza (1930)

Fotó: Szigethy Balázs

ler Oszkár építésmérnök nyerte el. Az építkezés kivitelezője Füredi Oszkár építész volt. A torony alapkövét ünnepélyesen 1936. július 14-én helyezték el. A kilátó alsó része kőből, a három középső szint téglából és a felső csigalépcső vasból készült. A torony teljes magassága 20,6 m. A felszabadulás után az építmény a városi önkormányzathoz került, és a sok hanyattatás után csak 1996-ban adta vissza a Soproni Városszépítő Egyesületnek. Az egyesület még az évben elvégeztette a legsürgősebb felújításokat, és megnyitotta az épület első emeletén a Botanikusok szentélyének nevezett állandó kiállítást. A tárlók és a rövid ismertető átfogó képet adnak Kitaibel Pál (1757-1817), Gombocz Endre (1882-1945) és Kárpáti Zoltán (1909-1972) munkásságáról, valamint a Soproni Tájvédelmi Körzethez tartozó táj fő jellegzetességeiről. A 23 méter magas kilátó kétszintes tetőteraszáról csodálatos panoráma nyílik északkeleten a völgyben fekvő Sopronra és a Fertőrákos-Balfi dombság mögött elnyúló Fertő-tóra; délkeleti irányban a Harkai-csúcs, Kópháza és Nagycenk látható; nyugati és déli irányban pedig a Soproni-hegység vonulatai emelkednek. Tiszta időben a Rax és a Schneeberg hófödte csúcsait is láthatjuk.

Megközelítés:

1.: A Récényi úton kialakított parkolóból (Lővér Kalandpark) a műúton a **K▲** jelzésen.

2.: A Hotel Lővér buszmegállójától indulva a **K▲** jelzésen a Dalos-hegy oldalában, kétszer is keresztezve a sípályát.

3.: Szintén a Hotel Lővér buszmegállójától indulva a volt szánkópálya nyomvonalán a **S▲** jelzésen.

4.: A Deákkúti út és a Lővér krt. kereszteződésétől (Prinz-pihenő) 170 m-re, a körutat keresztező Z▲ jelzésű úton jobbra megyünk. (balra a Sörházdombi kilátó)

4. Várhely-kilátó

Várhely-kilátó (1909)

Forrás: Soproni Szemle

A Soproni Parkerdő hét kilátója közül az egyik legrégebbi a Várhely-kilátó és egyúttal talán ez rendelkezik a legjobb adottságokkal is. A Sopron melletti Várhely - Burgstall - a nyugat-dunántúli hallstatti kultúra egyik legfontosabb lelőhelye. Ez a kora vaskori kultúra a Szajnáttól a Duna magyarországi szakaszáig, illetve a Német Középhegységtől Szlovéniáig terjedt az i.e. 7-4. században. Sopron környékének kiemelkedő jelentősége volt ebben az időben, mivel a hegyek lábánál vezetett a Borostyánkő út, amely a vaskor távolsági kereskedelmének egyik legjelentősebb útvonala volt. A Várhelyen Közép-Európa legnagyobb kora vaskori telepe alakult ki. Ennek erődje szükség esetén a környéken lévő kisebb telepek lakosságának is menedéket tudott nyújtani. Az itteni feltárásokat Bella Lajos kezdte meg. Kutatásai hozták napvilágra az európai hírű alakos urnákat. Romwalter Károly nyomdász és turista Diem Gusztáv levéltáros által 1886-ban kiadott *Illustrierter Führer durch Oedenburg und seine*

Umgebungen címen az első soproni képes útikalauz érdekesen írja le a Várhelyen 1885-ben közadakozásból épült első kilátótornyot. Egy földbe ásott kunyhó belseje faoszlopokkal volt kitámasztva. Az oszlopok belülről deszkával ki voltak zsámozva. A kunyhó nyújtott védelmet zivatar ellen, amelyből 32 lépcső vezetett a kb. 10–12 m magas toronyba. Az idő viszontagságainak kitett torony 1896-ban már javításra szorult, de csak 1909-ben építették újjá. A második kilátó sem volt hosszú életű, mert 1929-ben meg kellett építeni a harmadik kilátótornyot. A kilátás gyönyörű, szép, körben minden égtáj felé. Az erdőben a fák tördelése, a padok megfaragása, a felesleges szemetelés akkor is szokás volt. Ez ellen emelte fel szavát 1888. április 22-i számában az *Oedenburger Zeitung*, és felkérte az erdészeket, a katonaságot, a járókelőket a rendbontók megfélemezésére. A felhívást 1888. május 4-én követte egy újabb másfél hasábos cikk. Ez felkérte a közönséget önkéntes adakozásra a sétautak tisztogatása, padok létesítése, kilátók állítása érdekében. A Várhely a Soproni-hegység legmagasabb kilátója, melyet 2005-ben ismét felújítottak. A kilátó 2007-re annyira tönkrement, hogy életveszélyessé vált és le kellett zárni. A város önkormányzatának igen jelentős hozzájárulásával a Tanulmányi Erdőgazdaság 2009. novemberére teljes egészében fel tudta újítani, így ismét megnyílhatott a nagyközönség számára. Gyönyörű természeti emlékhely veszi körül és talán ebből a kilátóból nyílik a legszebb

Fotó: Szeverényi Béla

panoráma a soproni erdőkre: északra felé láthatjuk Sopront, Sopron-Bánfalvát, a Bécsi-dombot, a Fertő-tavat és a Mosoni-síkságot. Keleti irányban a Hanság, a Somló, a Ság-hegy és a Bakony vonulatai láthatók; dél felé a Soproni-hegység csúcsai és a Rozália-hegység; nyugat felé Ágfalva, Lépesfalva, Fraknó vára és a Schneeberg látszik; észak felé a Ruszti-dombok, a Lajta-hegység és a Kis-Kárpátok vonulatai terülnek el.

Megközelítés:

1.: A Deákkúti út és a Lővér krt. kereszteződésétől 70 m-re, a körutat a Prinz-pihenő irányából jövő Z jelzésen jobbra, majd a balról betorkolló „C” (Ciklámen tanösvény) jelzéseken a Károlymagaslati parkolóig (Lővér Kalandpark), majd a S és „C” jelzéseken a Héttükkfáig, innen K és „C” jelzéseken a Bella-emlék utáni parkolóig megyünk. Innen továbbra a „C” jelzést, majd a balról betorkolló Z▲ jelzést követjük. Egy balra tartó úton a Z▲ és S▲ jelzéseken jutunk a kilátóhoz.

2.: A Kertváros-felső buszmegállótól induló SO és „C” jelzéseken, érintve a Szent György-forrást, majd a S▲ jelzésen.

3.: Az Ifjúsági tábor buszmegállótól a Z▲ jelzésű úton.

5. Béke-kilátó (Kövesháti-kilátó)

A soproni Hegyvidéki Erdészet területén lévő 467 méter magas Poloskásbércen az 1970-es évek elején véghasználati termelés után derült ki, hogy a gerincről milyen szép kilátás nyílik Görbehalomra, Brennbergbányára és Ausztriára. Így 1972-ben meg is épült a 22 méter magas, Béke nevet kapott kilátó Somfalvi György tervei alapján. Az idő vasfoga 1993-ra a kilátót kikezdte és le kellett bontani. A beton alap viszont megmaradt és Hadas László segítségével megszülettek a Kövesháti-kilátó tervei. A tervezett kilátó 14 méter magas volt. Az építés lelke Kovács Sándor volt, aki már a Béke-kilátó építésében is részt vett, ez volt az ötödik kilátó, amit épített. A munkálatokban segítettek: Kreisz Ede, Kusztor József, Kántor István, Reider Ferenc, Fodor László, Takács József, Babos Kálmán, Horváth Lajos, Szűcs

Ven-

Fotó: Wallner (1970)

del, Dallos János, Sydorkó Péter, Balogh Csaba és utoljára, de egyáltalán nem utolsó sorban Major Sándor parkerdő-kerületvezető erdész. A kilátó mintegy 2,5 millió forintba került. Az új kilátó avatására 1994. december 15-én került sor. Szép kilátás nyílik a Brennbergi-völgyre, az Ultrára és a Soproni-medencére, valamint láthatjuk a Lajta-hegység vonulatait, a Hohe Wandot, a Raxot és a Schneeberget is.

Fotó: Szeverényi Béla

Megközelítés:

- 1.: Görbehalom felől a Fehér Dániel-forrástól a **K** jelzésen, majd a Köves-árok felső végétől a **K▲** jelzésen (balra).
- 2.: A Köves-árok brennbergvölgyi végétől (parkoló) szintén a **K▲** jelzésen.

6. Magas-bérci kilátó

A fa kilátó helyén 2005-ig csak egy geodéziai pont volt. A kilátó megépítésének ötletgazdája Walter Dezső polgármester volt, aki a városnak azt a részét is szerette volna bekapcsolni a turisztikai vérkeringésbe, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a város környékére és a régi Sopron vármegyére is. A kilátót a Tanulmányi Erdőgazdaság és a Soproni Önkormányzat építette állami pályázaton elnyert pénz segítségével. Az 557 méteres csúcs a Soproni-hegység legmagasabb (magyarországi) pontja. A kilátó 2005. szeptemberére készült el.

Forrás: Internet

Megközelítés:

A brennbergbányai buszfordulótól az államhatár irányába a **P+** jelzésen, majd felérve a határhoz jobbra a határ mentén haladó **P** és **Z** (Vasfüggönytúra útvonal), valamint a Kelta útvonalon.

7. Ház-hegyi kilátó

A 337 méter magas "Hausberg" körülbelül 50-60 méter magas emelkedés. Szinte rákönyököl Ágfalva dél-nyugati szélére. Pompás kilátás nyílik innen az egész községre, a Soproni-hegységre, a szomszédos osztrák falvakra és a somfalvi síkságra.

Megközelítés: Ágfalváról, a Főt utcai buszmegállótól és az Ágfalvi gerinc-

8. Borsó-hegyi magasfigyelő

A 399 méter magas Borsó-hegy (német nevén: Arbes) Ágfalva közigazgatási területéhez tartozik, de a burgenlandi Lépesfalvához (Loipersbach) van közelebb. A hegyen ma is áll a határország által épített magasfigyelő. Nem a csúcson, hanem attól mintegy 50 méterre délkeletre kell keresni, ott, ahol egy nyiladék keresztezi a hegygerincet. A nyiladék jól látható az Ágfalva és Lépesfalva közötti útról is. Ezt az utat keresztezi a Táncsics-major felől érkező és a Borsó-hegyre vezető zöld jelzés is, amely ezen a környéken nem túl sűrű. A magasfigyelő nem a turisták számára épített kilátótorony. Az utóbbi években a közeli Lépesfalváról keresik fel többen. Valószínűleg nekik szól a közelben elhelyezett német nyelvű felirat is.

Forrás: Internet

Megközelítés:

1.: Ágfalváról a Fő utcán észak-nyugati irányba haladunk. A házak után rövidesen jobbról betorkollik a **Z** (Vasfüggöny túraútvonal) jelzés, és innen már tovább e jelzést követjük. Kertek közt és a mezőn áthaladva az erdőben már a Borsó-hegy tövében haladunk. A jelzett út az államhatárnál balra fordul. Jobbról a LOOS (Csurgó) patak csörgedezik. A **Z** jelzés balra felvezet a hegy gerincére, egyenesen a **Z+** jelzés halad. A gerincen haladva a becsatlakozó nyiladéknál megtaláljuk a magasfigyelőt.

2.: Ágfalva Főteréről déli irányba indulunk el a **P** jelzésen. A Ház-hegy és az Alsó-Tödl aljában, majd a Felső-Tödlin áthaladva kiérünk a Tervútra. Az útkereszteződésből az északi irányba jelzetlen úton leereszkedünk a **Z** jelzésű útra, melyen jobbra megyünk. A Borsó-hegy alá érve a **Z** jelzés jobbra felvezet a gerincre. Egyenesen a **Z+** jelzés megy. A gerincen haladva a becsatlakozó nyiladéknál megtaláljuk a magasfigyelőt.

9. Ó-Hubertusz-kilátó

Hubertusz vadászlak a kilátóval (1880)

A mai Hubertusz-kilátó a harmadik ilyen jellegű építmény a soproni Dudlesz-erdőben. Az első kilátót az 1903-ban alakult Dunántúli Turista Egylet kezdeményezésére építették 1904-ben, a Bécsi-dombi víztárolótól nem messze, 264 m magasságban, amelyet 1926-ban sajnos lebontottak. 1930-ban egy vadászlakot és egy új kilátót építettek a helyére, de az 1938-as földrengéskor összedőlt és a II. világháború az épületeket is végérvényesen eltüntette. 1939-ben a Városszépítő Egyesület új kilátót terveztetett.

Rosenstingel Antal építész terve alapján betonból készült volna, de a háború miatt nem valósulhatott meg. A Dunántúli Turista Egylet századik születésnapja alkalmával azonban ismét felmerült egy új kilátó megépítésének a terve, amely egy év alatt a Soproni Önkormányzat, valamint a Tanulmányi Erdőgazdaság és a természetjárók segítségével Mile Zoltán kivitelezésében készült el és 2004 október 9-én került átadásra. Az egykori Hubertusz vadászlak helyén épült fel, magassága kb. 15 m, járósintje 10,8 m. A kilátóból páratlan panoráma tárul elénk: a Schneeberg vonulatai, Fraknó vára, a Soproni-hegység, a Fertő-tó.

Fotó: Szigethy Balázs

Megközelítés:

1.: A Tercia Étterem parkolójától indulva a **P** jelzésen, majd 3 km után a balra letérő **P▲** jelzésen érünk a kilátóhoz.

2.: Az Arcus Étterem (Bécsi út, 84-es út) parkolójának sarka mögötti **P+** jelzésű úton megyünk fel a keresztező **P** jelzésű útig. Innen jobbra, majd az útvillában ismét jobbra tartunk. Az útvillától mintegy 140 m-t megtéve a jobbra tartó **P▲** jelzésű úton érünk a kilátóhoz.

10. Kecse-hegyi kilátó

Kecse-hegyi kilátó (1905-1938)

Forrás: Soproni Szemle

A Szárhalmi-erdőben a 208 m tengerszint feletti magasságú Kecse-hegy már a korai vaskor idején emberlakta település volt, majd a rómaiaknak lehetett rajta erődítményük. Az első kilátó (1905-1938) létesítése alkalmával égetett cserépmaradványok kerültek elő. Az 1973-ban épült 15,1 m magas, betonalapokon nyugvó, favázás kilátót a Tanulmányi Erdőgazdaság emelte. 10 méter magas látószintjéről minden irányba pompás kilátás nyílik. A kilátó körül padok és szalonnasütő helyek szolgálják a kirándulók kényelmét.

Fotó: Szigethy Balázs

Megközelítés:

- 1.: Tómalomtól és a Fertőrákosi-kőfejtőtől egyaránt a **S** jelzésen.
- 2.: A Paprétről indulva a **K** jelzésen (Balfi utca, Pihenőkereszt, Pintytető, Zsivány-barlang) útvonalon haladva Tómalom-fürdőre érünk. Innen a **S** jelzésen megyünk a kilátóhoz.

11. Cserkészkápolna

Az 1930-as évek létbizonytalanságában sokat vetettek véget életüknek a bánfalvi kőfejtő tetejéről. E sokkoló tény hatására polgári gondolatként vetődött fel egy olyan emlékhely vagy kápolna létesítése, ami a halálra szántakat tettüktől eltántorítaná. Az 1937-es Soproni Hírlapban megjelent cikk ötletén felbuzdulva Gereben Vilmos Gallus László építész-mérnökkel fogott neki a tervezésnek. A kápolna látványrajzát a Rötting-Romwalter nyomda képeslap formában sokszorosította. Ezt a képeslapot városszerte árusították. Gereben Vilmos és cserkésztársai: Horváth József, Rádonyi Géza külön adakozásra kérték a városi notabilitásokat és a tehetősebb polgárokat. A vendéglők számára pedig a kápolnát támogató számoló-tömböket nyomattak. A Jäger-, a Keglovich-, a Schmauser- valamint a Perkovátz vendéglő tulajdonosai örömmel adakoztak és gyűjtötték az adományokat. A kápolnát aztán Radits József építette meg, a falnyílásban pedig Mihalovics János tanító Mária-kepe kapott helyet. A vasrács a März lakatosműhelyben készült, a hat méter magas keresztet pedig a GYSEV cserkészei – a Gangl testvérek, Varjú József, Agg Pál – készítették sínvasból. 1937. október 23-án Papp Kálmán városplébános szentelte, Sopronyi – Thurner Mihály avatta fel a Gereben Vilmos vezette cserkészcsoport gyűrűjében. Mivel a hely az akkori soproni cserkészek áldozatos munkáját és tettekre lelkesítő erejét mutatta, a soproniak azonnal nevet is adtak a kápolnának: Cserkészkápolna. 2008. szeptember 20-án ökumenikus megemlékezés keretében a Sopron Megyei Jogú Város és a Soproni Városszépítő Egyesület vezetősége jelenlétében szentelte újra Németh Attila bánfalvi plébános és Gabnai Sándor evangélikus esperes a magánpénzből felújított Cserkészkápolnát. A kápolnától gyönyörű kilátás nyílik a nemrég teljesen felújított bánfalvi pálos kolostorra és egész Bánfalvára.

Fotó: Szigethy Balázs

Megközelítés:

1.: Az Ady Endre út és Tölgyes-köz sarokkal szemben induló **Z** jelzésen felmegyünk az Alom-hegyre. A Braun Nándor-emlékkövet elérve, attól jobbra a táblával mutatott irányban leereszkedhetünk a kápolnához.

2.: A Hotel Koronától északi irányba a **Z** jelzésen a geodéziai mérőtoronyig (Alomhegyi-kilátópont) megyünk. Innen a **Z▲** jelzésen lemegyünk a kápolnához.

12. Alom-hegyi páholy

Fotó: Szeverényi Béla

A ma is meglévő Cserkészkápolnától mintegy száz méterre, az Alom-hegyi (Streuberg) hegytetőn 1886-ban gloriette épült, ami ma már nem létezik. Helyén a Magyar Tudományos Akadémia Geodéziai és Geofizikai Kutatóintézetének Geodinamikai Observatóriuma áll, mely vasbetonból épült. A mellette lévő padoktól gyönyörű panoráma tárul elénk. A régebbi turistatérképeken Nándor-kilátónak jelezték. A

közelében lévő Nándor-magaslatról kaphatta nevét, a magaslat pedig Braun Nándor soproni szappanfőző mesterről, aki 1870 körül alakította ki a felvezető sétautat és a padokból álló pihenőhelyeket.

Megközelítés:

1.: Az Ady Endre út és Tölgyes-köz sarokkal szemben induló **Z** jelzésen felmegyünk az Alom-hegyre a geodéziai mérőtoronyhoz, ahol a kilátópont (páholy) van (padok).

2.: A Hotel Koronától északi irányba a **Z** jelzésen a geodéziai mérőtoronyig, a kilátópontig.

13. Vas-hegyi páholy

Fotó: Szeverényi Béla

Ha a Vas-hegyi Gloriette kilátóhoz vezető úton a **Z▲** jelzéshez érve a másik irányba fordulunk, kb. 50 méter megtétele után a Vas-hegyi páholyhoz érkezünk. Innen gyönyörű kilátás nyílik a városra. A páholy alatti kis sziklafal csillámpalás kőzetű, aljában az Íjász Club lövészpálya található.

14. Dalos-hegyi páholy

Fotó: Szeverényi Béla

A soproni hegyen nem csak kilátókat építettek, egy-egy hely környezeti adottságát kihasználva úgynevezett „páholyok” kialakításával is növelték a messzelátók számát. Az egyik ilyen páholy a Dalos-hegy oldalán, a Dalos-emlékkőtől néhány méterre található. A panoráma gyönyörű, láthatjuk a város múltját és jelenét, a dombok által körbeölelt történelmet. A Dalos-hegyi páholynál található az Altdörfer Viktor emlékmű. Altdörfer Viktor (1860-1940) zongoraművész, zenész családból származott. Édesapja az evangélikus egyházközség orgonistája-kántora volt.

Nyugdíjba vonulása után fia vette át a szerepét az evangélikus egyháznál. Tanulmányait a soproni Evangélikus Líceumban végezte. Zenei mestere édesapja volt. 1873-ban még tanuló korában már hangversenyt ad, nagy sikerrel. Zenei tanulmányait a bécsi konzervatóriumban végezte. Művészi nagysága és sikerei ellenére szerény tudott maradni. Mindig nagy tisztelet övezte tudását, jelenlétét. Emlékére táblát helyeztek el a Dalos-hegyi páholynál 1941-ben. Innen tovább felfelé a **K▲** jelzésen haladva elérke-

Fotó: Szeverényi Béla

zünk a Dalos-emplékkőhöz, amit 1863. július 29-én tartott első soproni dalos találkozó emlékére állítottak. Itt azóta is minden évben megrendezik a dalos találkozót és a soproni természetbarátok újévi túrájának egyik érintett helyszíne.

Megközelítés:

1.: A Hotel Lővér buszmegállótól és a Károly-magaslattól egyaránt induló **K▲** jelzésen érhető el. Itt van a Altdörfer Viktor emlékhely is.

2.: A Károly-magaslati parkolótól (Lővér Kalandpark) a **K+** jelzésen, és a Dalos-kő előtti kanyartól még kb. 100 métert kell megtenni a **K▲** jelzésen a páholyig (Altdörfer Viktor emlékhely).

15. Pinty-tető

Pintytető háromszögelési alappont

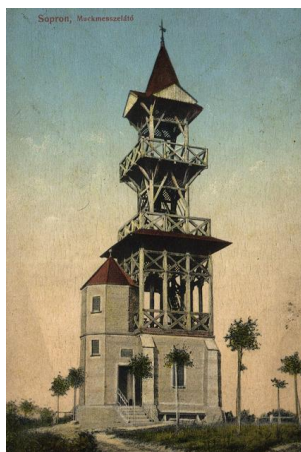
A 261 méter tengerszint feletti magasságban található Pinty-tetőn régen fa építmény jelezte a magassági pontot, ami egyben kilátó funkciót is ellátott. 1979-ben állami földmérést szolgáló geofizikai mérőtorony épült vasbetonból.

Megközelítés:

1.: A Paprétről indulva a **K** jelzésen (Balfi utca, Pihenőkereszt) jutunk a tetőre. A jelzett útról balra a **K▲** jelzésen kb. 50 méter a beton toronyig, a magassági ponthoz.

2.: A Szent Mihály-temetőtől a Nemeskúti úton a **Z** jelzést követve a keresztező **K** jelzésig megyünk. Innen jobbra a **K** jelzésen megyünk fel a Pintytetőre. A jelzett útról jobbra a **K▲** jelzésen kb. 50 m. a beton toronyig, a magassági ponthoz.

16. Muck

Az egykor volt Muckmesszelátó tengerszint feletti magassága 522 méter. Névadója, Muck Endre a Dunántúli Turista Egyesület Útjelző- és Építő Bizottságának bizottsági előadója volt. A soproni erdők turistaújtjainak kialakításában és jelzésében végzett munkásságának köszönhetően 1906-ra már 335 km jelzett út létesült 227 db útmutató táblával. Muck Endre 30 éves erdőtisztai szolgálatának ünneplésén ténykedésének elismeréséül az egyesület elhatározta, hogy a Nyíresen kilátótornyot épít és Muck-kilátónak nevezi el. „E határozatot 1906-ban hajtottuk végre. A Nyíresen Schiller Ferenc építész tervei szerint, 517 méter magasságban az Adria szintje fölött díszes, 27 méter magas kilátótornyot építenek, melynek alsó emelete kőből van s a toronylépcsőn kívül még egy szobát foglal magában; a torony három emelete pedig a Sopron várostól adományozott tölgyfából épült igen tetszetős kivitelben. Az épület 4180 korona 53

fillérbe került, amely összegből 2206 korona 86 fillér az egyesületet terhelte, a többi Sopron város egyes lakóinak, a Városszépítő Egyesület és az akkor még fennállott Lőverbizottság adományaiból került ki. A Muck-kilátó építése volt a D.T.E. első nagyobb létesítménye, amelyre ma is büszke lehet.” – írja a Dunántúli Turista Egyesület évkönyve 1903-1928. A kilátó előtt 1926-27-ben emlékpádot is felállítottak. A kilátót 1936-37-ben Winkler Oszkár tervei alapján menedékházzá építették át. Sajnos az 1950-es évek elején a Vasfüggöny felépítésekor a turistáktól elvették, állami kézbe, a Belügyminisztérium tulajdonába került, 2006-ig a határőrség pihenőháza lett – ez idő alatt a lakosság nem látogathatta (a határőrizeti nyomsváv Ausztria felé eső oldalán áll). 2006 óta erdei vendégfogadó és szálláshely — magát a hegyet tovább-

Fotó: dr. Soós István

ra is Mucknak hívják. Farésze megöregedett és ledőlt. A kőépület még ma is áll, de mi, természetjárók sajnos már kilátóként nem látogathatjuk, pedig dicső elődeink tiszteletére túránk alkalmával most is szívesen szétekintենék róla.

Megközelítés:

1.: A Deákkúti út és a Lővér krt. kereszteződésétől 70 m-re, a körutat a Prinz-pihenő irányából jövő **Z** jelzésen jobbra, majd a balról betorkolló „C” (Ciklámen tanösvény) jelzéseken a Károly-magaslati parkolóig (Lővér Kalandpark), majd a **S** és „C” jelzéseken a Hétbükkfáig, innen **K+** jelzésen a Tolvaj-árokig megyünk, ahol balra a **K** jelzésen a volt Mucki Határőrök épületéig. Az épülettel szemben a Moha Panzió és Étteremhez vezető úton a panzió melletti volt kilátóhoz megyünk.

2.: Az államhatáron haladó **P** és **Z** jelzésű úton is elérhetjük a volt Mucki Határőrök épületét és innen a kilátót.

3.: A Fehér Dániel-forrástól a **K** jelzésen is elérhetjük a volt Mucki Határőrök épületét és innen a kilátót.

Ajánlott kilátási pontok:

Tűztorony (Sopron, Belváros)

Tűztorony (1886)

Városunk jelképe az 58 méter magas Tűztorony. Eredetileg várostorony volt: alsó, szögletes részét 1290 és 1340 között gótikus stílusban építették valószínűleg római kaputoronyra — más vélemények szerint az alap is Árpád-kori. A XIII. századtól a Tűztorony volt a városfalak északi kaputornya. Az alsó részre hatalmas, hengeres, dísztelen építményt emeltek XIV-XV. századi gótikus ablakokkal. Árkádos reneszánsz körüljárója a város figyelésére szolgált. Rövid és keskeny réztető után nyolcoldalas lesz a torony; a sarkokat torzított ión félpillérek fogják át. A nyolc oldalból négyen óralap látható az 1735-ös évszámmal, felettük pedig egy-egy félköríves ablak kőkeretben. A háromrészes, tagolt párkány felett az erőteljes hagymájú rézkupolán nyitott lámpás ül. Köríveit befelé hajlított toszkán félpillérek tartják; benne harang csüng. A háromszorosan tagolt rézsisak felett magas rúdon és gömbön kétféjű sas a széljelző. A torony ezen felső része barokkos jellegű. Írásban először 1409-ben említették. A

városba érkező idegen magas töltésen jutott el a város igazi kapujához, a mai Tűztorony négyzetes, nagy előépítményéhez, és annak boltozatos terén áthaladva ért el a Fő térre. A 15. században épülhetett ki abban a formájában, ahogy a legkorábbi ábrázolásai a XVI. század derekán mutatják. A toronyőrök éjjel lámpással, nappal színes zászlókkal jelezték, hogy merre látnak tüzet. Zenész-toronyőr (Ádler György) szegődtetéséről az első írásos adatunk 1546-ból való. A toronyőr később három másik trombitással együtt jelezte, ha ellenség vagy előkelőség, borszállítmány közeledett. A körerkélyről negyedóránként trombitaszóval figyelmeztették a soproniakat az idő múlására, és a 16. századtól a toronyórát is ők kezelték. Zenész privilégiumuk 1829-ben a Soproni Zeneegyesület megalakulásával megszűnt, de 1885-ig negyedóránként továbbra is megfűjták a kürtöt. A torony 1676-ban teljesen leégett. Újjáépítését a lakosság sürgetésének dacára tulajdonképpen csak 1680-ban kezdték el. Erre közadakozásból gyűjtöttek pénzt. Építőmestereket Bécsújhelyről hívtak, a követ a helyi bányákból fejtették. A körerkélyt barokkos stílusban építették újjá. Az órát vagy Purr János lorettói órás, vagy a szintén lorettói Bien János készítette. A kétféjű sas II. Ferdinánd király és Eleonóra királyné ajándéka volt az 1622. évi országgyűlés és a királynő koronázásának emlékére, de a torony tetejére csak bő fél évszázaddal később, a nagy tűzvész után, a Lipótcásászár neve napjára rendezett ünnepségre tették fel. Ekkor szólalt meg újra a megjavított óra is. 1893-94-ben lebontották a régi városházát, és eközben megbolygatták a torony alapjait; bécsi szakértők szerint az építmény összeomlással fenyegetett. Már-már lebontották, de Kiss István és Schulek Frigyes meghallgatása után köztes megoldást választottak: megtiltották a kapu alatt a kocsik közlekedését, elfalazták a széles bejáratot, és csak a gyalogosokat engedték át. Az így megerősített torony minden

baj nélkül átvészelte a világháborúkat. A Tűztoronyhoz tartozott a felvonóhíddal és védőművekkel ellátott Előkapu, aminek helyén alakult ki az 1760-70-es években a ma is Előkapu néven ismert zezugos utca. A Tűztorony a hűség jelképe is. Az 1921. december 14-i népszavazáson Sopron és még nyolc község úgy döntött, hogy Magyarországhoz kíván tartozni. Ennek emlékére 1928-ban Hikisch Rezső tervei alapján barokkos kapukeretet készítettek, ami felett a hódoló soproniakat maga köré gyűjtő Hungáriát ábrázoló szoborcsoport Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása. Az 1960-as évek végén a torony mellett megtalálták és konzerválták az északi római városkapu maradványait. Ugyanitt látható egy XIII–XVII. századi pincebörtön is. 1970-ben a régi toronyórház helyére beton lépcsőházat építettek, ami egyúttal támasztja is a tornyot (a védőépület Dr. Kissné Nagypál Judit tervei szerint készült a várfalat bemutató rekonstrukció tervével együtt). A toronyba az eredeti, középkori bejáraton juthatunk be. Ahol a csigalépcső megszakad, ott kezdődött a 17. századi átalakítás. A torony szintjeit régen fafödém választotta el, a toronyór szobáját falfestmények díszítették. A belső csigalépcsőn juthatunk fel az alsó körerkélyig, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik a városra.

A látogatók közel 200 csigalépcső után az erkélykoszorúról, a toronyőrök hajdani őrhelyéről gyönyörködhetnek a műemlékváros csodálatos panorámájában.

Gloriette (Fertőboz, Csúcsos-dűlő)

Forrás: Internet

Az 1800-as években József nádor Sopronba kerültével gyakorta kirándult a fertőparti településeken. A Fertőboz fölötti magaslatról nyíló kilátás úgy megragadta, hogy a nádor tiszteletére gróf Széchenyi Ferenc 1801-ben megépíttette a Gloriettet, ahonnan csodálatos kilátás nyílik a Fertő tóra. Széchenyi István e helyről magyarázta el a környék földesurai számára, a tónak az általa elképzelt lecsapolási terveit. A szép alkotást az idők vasfoga évek múltán nagyon kikezdte, ezért 1943-ban gróf Széchenyi Endre renováltatta az épületet. Széchenyi István szerelmese volt e tájnak, így írt róla: „Fertő, Fertő, bizony csúnyácska vagy, de én mégis nagyon szeretlek.”

Peroratio:

A Soproni messzelátók jelvénytulajdonos túra Veréb Ildikó ötlete nyomán kerül elindításra. A túra szervezéséhez a szakmai és technikai segítséget a Sopron Városi Szabadidősport Szövetség Természetbarát Szakbizottság lelkes tagjai adták, segítségüket ezúton is köszönjük. A túrafüzetben feltüntetett megközelítési lehetőségeket Bartokos Alfréd állította össze. A füzetben szereplő ismertetőket Veréb Ildikó szerkesztette szabadon felhasználható internetes források, valamint Szeverényi Béla soproni kilátókról végzett gyűjtése alapján. A szükséges jelölések festését, elhelyezését Fücsök Károly végezte. A szervezést Szigethy Balázs segítette.